

الگوی آموزش عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران

مؤلفان:

گروه مؤلفان دافوس آجا

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

بهار ۱۳۹۹

سرشناسه	: شکوهی، حسین، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: الگوی آموزش عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران / مولف حسین شکوهی.
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشکده فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۰-۱۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: عملیات مشترک (علوم نظامی) (Unified operations (Military science
موضوع	: علوم نظامی -- ایران Military art and science -- Iran
موضوع	: ایران -- نیروهای مسلح -- آمادگی عملیاتی
موضوع	: Iran -- Armed forces -- Operational readiness
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. دانشکده فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس
شناسه افزوده	: Staff College. Dafoos Publisher & Iran. Army. Command
رده بندی کنگره	: U۲۶۰
رده بندی دیویی	: ۳۵۰/۱۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۰ ۶۶۴

عنوان: الگوی آموزش عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران

مؤلفان: گروه مؤلفان دافوس آجا

ویراستار: سامان آزاد

ناظر ویراستار: حمید همت

طرح روی جلد: علیرضا قانع

صفحه آرایشی: علی غلامی

ناشر: انتشارات دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۱۵۲

تاریخ نشر: بهار ۱۳۹۹

چاپ اول

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۴۰۰,۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶؛ ۰۲۱-۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۷	تاریخچه
۱۷	فصل اول
۲۰	دوره قاجار
۲۱	نبرد ایونیه
۲۱	جنگ سالامین
۲۲	جنگ با رتغالی ها و اخراج آن ها از خلیج فارس
۲۳	عملیات مشترک ایران با اعراب
۲۳	عملیات «روارید» عملیات مشترک دریایی و هوایی
۲۳	عملیات بیت المقدس (عملیات مشترک بین سپاه ارتش)
۲۴	عملیات مشترک ارتش با سایر کشورها
۲۴	عملیات بارباروسا
۲۴	جنگ رمضان (اکتبر ۱۹۷۳) عملیات مشترک
۲۵	عملیات عدالت مشروع
۲۶	جنگ ۶ روزه اعراب و اسرائیل
۲۷	پایان مقاومت اعراب
۲۸	جنگ خلیج فارس - عملیات طوفان صحرا
۳۰	پیمان اطلس
۳۰	زنجیر سه حلقه
۳۱	جنگ بالکان
۳۳	فصل دوم
۳۳	اسناد بالادستی مؤثر در تشکیل نیروی مشترک آجا
۳۴	فرمان ها و تدابیر فرماندهی معظم کل قوا
۳۵	اصول قانون اساسی ج.ا.ا
۳۵	قانون آجا

۳۶	راهبردهای آجا
۳۷	الزامات تشکیل نیروی مشترک
۳۸	بیان تدابیر فرماندهی مشترک
۳۸	تدابیر کاربردی فرماندهی مشترک برای ارائه خدمات
۳۹	الزامات فرماندهی مشترک موارد زیر را ایجاب می کند
۳۹	خطرهای مرتبط با فرماندهی مشترک
۴۰	الزامات فرماندهی مشترک
۴۱	فرآیند فرماندهی مشترک
۴۲	فرآیند عملی فرماندهی مشترک و کارکرد عناصر آن
۴۴	چالش های عملیاتی و الزامات فرماندهی مشترک
۴۴	مشارکت
۴۴	کارکردهای فرماندهی و کنترل مشارکتی
۴۶	توانمندی ها
۴۶	توانمندی های اصلی فرماندهی مشترک
۴۷	توانمندی های مشارکتی فرماندهی مشترک
۴۷	توانمندی های فرماندهی مشارکتی عبارت اند از:
۴۸	چابکی و چالاکي: ویژگی فراگیر
۵۱	فصل سوم
۵۵	رابطه تهدید با امنیت و امنیت ملی
۵۹	اهمیت و ابعاد تهدید
۶۱	بررسی امکان تبدیل چالش ها و آسیب ها به تهدیدهای امنیت ملی
۶۲	رهنمودهایی از بنیان گذار ج.ا.ایران امام خمینی (ره)
۶۴	مهم ترین تهدید کشور ج.ا.ایران در گذشته، حال و آینده
۶۶	راهبرد امام (ره) برای مقابله با تهدیدهای رژیم صهیونیستی
۶۹	ملاحظات اساسی در تهدیدهای و جنگ های آینده
۷۵	فصل چهارم

۷۵	مطالعه تطبیقی الگوی نیروی مشترک
۷۵	ارتش کشور آمریکا
۷۶	دکترین نیروی مشترک ارتش آمریکا
۷۶	اصول جنگ:
۷۷	مأموریت نیروی مشترک
۷۸	ارتباطات فرماندهی
۸۵	سازمان نیروها
۹۳	فرماندهی و کنترل
۹۵	سازمان یک منطقه‌ی عملیاتی (قلمرو فرماندهی)
۹۹	لزوم وجود نیروی مشترک
۱۰۱	فصل پنجم
۱۰۱	مطالعه تطبیقی الگوی نیروی مشترک ارتش انگلستان
۱۰۲	اصول عملیات مشترک ارتش انگلستان
۱۰۲	فرماندهی نیروی مشترک انگلستان
۱۰۶	کابینه دفاعی وزارت دفاع انگلیس
۱۱۱	مطالعه تطبیقی الگوی نیروی مشترک ارتش چین
۱۱۱	فصل ششم
۱۱۲	اصول عملیات مشترک ارتش چین
۱۱۲	ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخصه‌های نیروی مشترک چین
۱۱۳	مأموریت نیروهای رزمی مشترک در سطح لشکری
۱۱۵	ویژگی‌های عملیات مشترک
۱۱۶	(Qing Hong Wang and Nan Li Eric McVadon, ۲۰۰۶)
۱۱۷	نیروهای واگذاری
۱۱۸	انواع فرماندهی
۱۱۹	عملیات مشترک مرکب
۱۱۹	سلسله‌مراتب نیروهای مأموریت مشترک

مرحله‌ی انتقال عملیات مشترک	۱۲۰
ساختار و سازمان	۱۲۱
ترکیب ستاد فرماندهی نیروهای مشترک	۱۲۲
به‌کارگیری نیروی رزمی مشترک	۱۲۳
قلمرو فرماندهی مشترک	۱۲۳
محدوده عملیاتی نیروی مشترک	۱۲۳
C4I در نیروی مشترک چین	۱۲۴
کامپیوتر، اطلاعات	۱۲۵
لجستیک نیروی مشترک (JL)	۱۲۶
فرماندهی پشتیبانی مشترک	۱۲۷
آموزش نیروهای مشترک چین	۱۲۷
افزایش هماهنگی بین نیروهای مشترک	۱۲۸
مطالعه تطبیقی الگوی نیروی مشترک ارتش عمان	۱۳۱

فصل هفتم

اصول عملیات مشترک عمان	۱۳۲
عملیات مشترک یکپارچه عمان	۱۳۲
کاربرد عملیات مشترک	۱۳۲
مشخصه‌های کلی عملیات مشترک	۱۳۳
اصول عملیات مشترک	۱۳۳
محدوده عملیات مشترک	۱۳۴
شکل‌های عمده‌ی عملیات مشترک	۱۳۴
روش عملیات مشترک	۱۳۵
مقدمه فرماندهی و کنترل	۱۳۵
تعریف فرماندهی و کنترل	۱۳۵
اصول فرماندهی در سطح عملیاتی	۱۳۶
مأموریت‌های فرماندهی نیروهای مشترک	۱۳۸

۱۴۰	سطوح فرماندهی و کنترل
۱۴۱	سازمان‌دهی و مأموریت‌های فرماندهی مشترک
۱۴۲	سطوح و مسؤولیت‌های برنامه‌ریزی
۱۴۳	اصول برنامه‌ریزی عملیات مشترک
۱۴۷	عوامل برنامه‌ریزی برای عملیات مشترک
۱۴۹	برنامه‌ریزی لجستیک
۱۵۰	ملاحظات برنامه‌ریزی لجستیک
۱۵۱	هماهنگی پشتیبانی اداری
۱۵۵	مسائل طرح در برنامه‌ریزی عملیات مشترک
۱۵۵	لجستیک و پشتیبانی
۱۵۷	مطالعه تطبیقی نیروی مشترک ارتش پاکستان
۱۵۷	فصل هشتم
۱۵۷	اصول عملیات مشترک پاکستان
۱۶۵	مدل مفهومی تشکیل نیروی مشترک
۱۶۵	فصل نهم
۱۶۶	تشریح مدل مفهومی تشکیل نیروی مشترک
۱۷۱	سخن پایانی
۱۷۱	فصل دهم
۱۷۲	نتیجه‌گیری نهایی جهت رسیدن به هدف اصلی
۱۷۲	الگوی تشکیل نیروی مشترک در آجا
۱۷۳	ارائه الگوی مفهومی تشکیل نیروی مشترک
۱۷۳	ارائه تعاریف جامع از ابعاد کلان تشکیل نیروی مشترک
۱۷۶	منابع
۱۷۶	الف- منابع فارسی
۱۸۱	ب- منابع لاتین
۱۸۳	ج- سایتهای اینترنتی

ماهیت جنگ، همپای تحولات بنیادی در سایر پدیده‌های اجتماعی و فرهنگی، علمی و فناورانه، اقتصادی و سیاسی در حال دگرگونی است. این دگرگونی گاه در قالب بسط و توسعه مفاهیم قدیم جنگ و سازگار ساختن آن‌ها با شرایط جدید و در قالب بیانی تازه در حوزه بازاندیشی و گاه در چارچوب نظریات جدید به وجود آمده است. ماهیت تهدیدهای نوین و جنگ‌های آینده ایجاب می‌کند که نیروهای مسلح کشورها به فکر سازمان‌دهی و طرح‌ریزی و جنگیدن به شکل گروهی و مشترک در قالب نیروی مشترک باشند تا با ایجاد هم‌افزایی بیشتر به نیازهای صحنه‌های جنگ‌های آینده به‌درستی پاسخ دهند. فرماندهان نیروهای مشترک قابلیت‌های بالقوه موردنیاز خود را جهت انجام عملیات از بین نیروهای تهاجمی و تدافعی موجود اسکن انتخاب خواهند کرد و نیروهای مشترک به شیوه‌های کارآمد باهم تلفیق و ادغام گردید. نقاط ضعف کم‌تری در مقابل دشمن خواهند داشت و به نحو سریع و مؤثر به‌منظور رسیدن به اهداف خود و در نهایت پیروزی بر دشمن عمل خواهند کرد.

از آنجا که جنگ در جوامع انسانی پدیده‌ای هم و سرنوشت‌ساز است، اندیشیدن برای جنگ، قبل از وقوع آن و درس گرفتن از جنگ‌های چند دهه گذشته برای موفقیت در محیط جنگ‌های آینده امری معقول و از ضروریات اندیشه‌های نیروهای مسلح یک کشور به‌حساب می‌آیند. جنگ‌های دهه گذشته از ساختار متفاوت با دل‌خوردار بوده و با توسعه و به‌کارگیری مفاهیم مشترک و درک متقابل عناصر مختلف شرکت‌کننده از سایر نیروها و در قالب نیروی مشترک انجام گرفته‌اند که نتایج قابل‌تأملی هم داشته‌اند. بدین‌مناسبت، با اقدام مشترک سازمان‌یافته و هماهنگ کلیه نیروها می‌توان انتظار داشت یک ارتش به رسالت سرنوشت‌ساز خود مبنی بر دفاع از استقلال و تمامیت ارضی کشور جامه عمل بپوشاند (آیین‌نامه عملیات مشترک و مرکب ۳-۰۱-۳-م، ۱۳۸۳: ۷).

به نظر می‌رسد با ادامه تهدیدهای نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران، تفکر و اندیشیدن و مطالعه نمونه‌هایی از ساختار نیروهای مشترک سایر کشورهای دنیا که تجربیات مناسبی در خصوص تشکیل و اعزام نیروهای نظامی به سایر نقاط دنیا در قالب نیروی مشترک داشته‌اند،

گامی مؤثر درباره چاره‌اندیشی برای مقابله با تهدیدهای آینده بوده و نوعی آینده‌پژوهی در حوزه مباحث نظامی محسوب می‌شود. این نوع مطالعه می‌تواند زمینه‌های فکری و مطالعاتی در مورد چگونگی تشکیل نیروی مشترک بومی در آجا، را ایجاد کرده و ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های به‌دست آمده از نمونه‌های ارائه‌شده سایر کشورها را مشخص نماید تا در صورت اقتضای شرایط، اخذ تصمیم‌های نظامی را تسهیل و آمادگی نظامی را ارتقا ببخشد. مطالعه و بررسی ساختار و سازمان ارتش‌های پیشرفته دنیا مشخص می‌کند که رویکرد غالب آن‌ها، تشکیل نیروهای مشترک یا روی آوردن به عملیات نظامی مشترک در ابعاد آفندی و پدافندی است. مسلماً این رویکرد در راستای دکترین‌های نظامی و متناسب با نیازمندی‌ها و مطالبات محیط‌های نظامی هر کشور به‌دست‌آمده است.

دست یافتن به گوی بومی نیروی مشترک در آجا^۱ متناسب با شرایط و توانمندی‌های نیروهای ارتش ج.ا.ا. را، که بی دفاعی کشور ج.ا.ا. و بر اساس نمونه‌های ارائه‌شده توسط کشورهای دیگر برای مقابله با تهدیدهای احتمالی آینده و احراز آمادگی‌های لازم و ایجاد بازدارندگی نظامی با مشخص شدن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های نیروی مشترک که از نمونه‌های ارائه‌شده از سایر کشورها اسرار گردیده است، شاکله اصلی این تحقیق بوده است تا در نهایت این نیروی مشترک در صورت تشکیل بتواند با عناصری از چند نیرو (نیروی زمینی، نیروی هوایی، نیروی دریایی و ...) تحت یک فرماندهی که دارای کنترل عملیاتی یا کنترل کامل بر این نیروها است، در نقاط و مناطق مشخص وارد عمل شده و به اجرای مأموریت بپردازد.

سرتیپ دکتر سید شکی‌هی

دانشکده جنگ دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

زمستان ۱۳۹۸